

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Macka a soudců Mgr. Jiřího Čurdy a JUDr. Yvony Svobodové ve věci žalobce: **NH Hospital a.s.**, se sídlem Okružová 1135/44, Praha 5 - Stodůlky, IČO 27872963, zastoupeného Mgr. Martinem Rottou, advokátem se sídlem Maiselova 38/15, Praha 1, Josefov, proti žalovanému: **Středočeský kraj** se sídlem Zborovská 11, Praha 5, IČO 70891095, zastoupenému JUDr. Janem Brodcem, Ph.D., LL.M., advokátem se sídlem Rubešova 162/8, Praha 2, Vinohrady, o zdržení se protiprávního jednání, k odvolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. července 2015, č.j. 32 Cm 128/2010-339, takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se **potvrzuje**.

Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradu nákladů odvolacího řízení k rukám advokáta JUDr. Jana Brodce, Ph.D., LL.M., 4.356 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Soud prvního stupně shora označeným rozsudkem, jeho výrokem I., zamítl žalobu, aby byla žalovanému uložena povinnost zdržet se vyplácení neoprávněné veřejné podpory spočívající v investičních dotacích

1. společnosti Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešovy, a.s., nemocnice Středočeského kraje, IČ: 27253236, se sídlem Benešov, Máchova 400, PSČ 25646, vedené u rejstříkového soudu v Praze oddíl B, vložka 9996, ve výši 16.800.000 Kč,

2. společnosti Oblastní nemocnice Kladno, a.s., nemocnice Středočeského kraje, IČ: 27256537, se sídlem Kladno, Vančurova 1548, PSČ 27259, vedené u rejstříkového soudu v Praze oddíl B, vložka 10020, ve výši 8.562.000 Kč,

3. společnosti Oblastní nemocnice Kolín, a.s., nemocnice Středočeského kraje, IČ: 27256391, Kolín, Žižkova 146, PSČ 28000, vedené u rejstříkového soudu v Praze oddíl B, vložka 10018, ve výši 5.349.000 Kč,

4. společnosti Oblastní nemocnice Mladá Boleslav, a.s., nemocnice Středočeského kraje, IČ: 27256456, se sídlem Mladá Boleslav, třída Václava Klementa 147, PSČ 29301, vedené u rejstříkového soudu v Praze oddíl B, vložka 10019, ve výši 34.019.000 Kč,

5. společnosti Oblastní nemocnice Příbram, a.s., IČ: 27085031, se sídlem Gen. R. Tesaříka 80, Příbram I, 261 01 Příbram, vedené u rejstříkového soudu v Praze oddíl B, vložka 8883 ve výši 7.998.000 Kč,

a dále povinnost zdržet se vyplácení neoprávněné veřejné podpory spočívající v neinvestičních dotacích schválených usnesením Zastupitelstva Středočeského kraje č. 086-15j2015jZK ze dne 23. 2. 2015 v části 1., a to

1. společnosti Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešov, a.s., nemocnice Středočeského kraje, IČ: 27253236, se sídlem Benešov, Máchova 400, PSČ 25646, vedené u rejstříkového soudu v Praze oddíl B, vložka 9996, ve výši 34.600.000 Kč,

2. společnosti Oblastní nemocnice Kladno, a.s., nemocnice Středočeského kraje, IČ: 27256537, se sídlem Kladno, Vančurova 1548, PSČ 27259, vedené u rejstříkového soudu v Praze oddíl B, vložka 10020, ve výši 44.000.000 Kč,

3. společnosti Oblastní nemocnice Kolín, a.s., nemocnice Středočeského kraje, IČ: 27256391, Kolín, Žižkova 146, PSČ 28000, vedené u rejstříkového soudu v Praze oddíl B, vložka 10018, 38.950.000 Kč,

4. společnosti Oblastní nemocnice Mladá Boleslav, a.s., nemocnice Středočeského kraje, IČ: 27256456, se sídlem Mladá Boleslav, třída Václava Klementa 147, PSČ 29301, vedené u rejstříkového soudu v Praze oddíl B, vložka 10019, ve výši 43.300.000 Kč,

5. společnosti Oblastní nemocnice Příbram, a.s., IČ: 27085031, se sídlem Gen. R. Tesaříka 80, Příbram I, 261 01 Příbram, vedené u rejstříkového soudu v Praze oddíl B, vložka 8883, ve výši 54.970.000 Kč.

Výrokem II. soud rozhodl o nákladech řízení tak, že uložil žalobci zaplatit žalovanému k jejich náhradě k rukám právního zástupce 19.602 Kč.

Uvedený rozsudek, jak dále připomenul soud prvního stupně v odůvodnění svého rozsudku, je v pořadí druhým rozhodnutím, jež soud prvního stupně v této věci vydal. Usnesením ze dne 13. 6. 2011, č. j. 32 Cm 128/2010-131, řízení o žalobě ze dne 6. 12. 2010, kterou se žalobce domáhal vydání rozhodnutí, jímž by soud žalovanému uložil povinnost zdržet se vyplácení finanční podpory společnosti Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešov, a.s., nemocnice Středočeského kraje, IČ 27253236, společnosti Oblastní nemocnice Kladno, a.s., nemocnice Středočeského kraje, IČ 27256537, společnosti Oblastní nemocnice Kolín, a.s., nemocnice Středočeského kraje, IČ 27256391, společnosti Oblastní nemocnice Mladá Boleslav, a.s., nemocnice Středočeského kraje, IČ 27256456, společnosti Oblastní nemocnice Příbram, a.s., IČ 27085031 (dále již jen „krajské nemocnice“, resp. „nemocnice žalovaného“), zastavil. Žalobce tvrdil, že je vlastníkem a provozovatelem nestátního zdravotnického zařízení (Nemocnice Hořovice) a že žalovaný jako jediný akcionář krajských nemocnic jim poskytl v období od 1. 1. 2008 do července 2010 ze svých finančních prostředků finanční podporu ve výši 930 milionů Kč. Tuto podporu má žalobce za nedovolenou, jelikož narušuje hospodářskou soutěž na poli zdravotní péče (veřejná podpora podle čl. 107 Smlouvy o fungování EU). Soud prvního stupně s poukazem na čl. 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (tj. čl. 88 Smlouvy o založení Evropského společenství), dále bod 16. z preambule Rozhodnutí Komise č. 2005/842/ES ze dne 28. 11. 2005 o použití čl. 86 odst. 2 Smlouvy o Evropském společenství na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby, poskytované určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu, dále bod 16. Oznámení Komise č. 2009/C 85/01 ze dne 9. 4. 2009 o prosazování právní úpravy státní podpory vnitrostátními soudy uzavřel, že se na žalovaného vztahuje výjimka dle čl. 88 odst. 3 Smlouvy o založení Evropského společenství; soud by se proto musel v řízení zabývat otázkou, zda jsou žalobcem uvedené finanční podpory slučitelné či neslučitelné se společným trhem, když toto posouzení patří do výlučné pravomoci Evropské komise, nikoliv vnitrostátního soudu. Proto s odkazem na § 7, § 103 a § 104

občanského soudního řádu řízení zastavil. K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 29. 12. 2011, č. j. 3 Cmo 289/2011-142, potvrdil usnesení soudu prvního stupně a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud vyšel z čl. 107 odst. 1 a čl. 108 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“), z bodu 1 preambule nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. 3. 1999, z čl. 20 a 24 Oznámení Komise. Své závěry opřel o judikaturu Evropského soudního dvora (rozhodnutí ve věci C-199/06, C-354/90), podle níž nemají vnitrostátní soudy pravomoc prohlásit opatření státní podpory za slučitelné s čl. 87 odst. 2 nebo 3 SES (tj. čl. 107 odst. 2 nebo 3 SFEU). Dovodil, že Oznámení Komise v čl. 24 pojednává o úloze vnitrostátního soudu až při následném uplatňování čl. 88 odst. 3 SES (tj. čl. 108 odst. 3 SFEU), tj. poté, co Komise podala své vyjádření k záměru podpory a v případě jeho neslučitelnosti zahájila řízení o povinnosti zrušit či upravit podporu. Posouzení podpory Komisí však nebylo žalobcem ani tvrzeno a odvolací soud proto uzavřel, že pokud žalobce požadoval uložení povinnosti žalovanému zdržet se vyplácení finanční podpory výše uvedeným společností z důvodu, že taková podpora není poskytnuta v souladu s čl. 107 a 108 SFEU, pak není dána pravomoc soudů České republiky k projednání a rozhodnutí této věci. Jak dále soud prvního stupně uvedl v odůvodnění svého rozsudku, usnesení odvolacího soudu napadl žalobce dovoláním a Nejvyšší soud ČR usnesením ze dne 25. 6. 2014, č. j. 23 Cdo 1341/2012-162, obě rozhodnutí zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Jak uvedl, Nejvyšší soud ČR se zabýval otázkou, zda české soudy mají pravomoc rozhodovat o žalobě na zdržení se tvrzeného protiprávního jednání ve formě pozastavení vyplácení státní podpory, které je založeno poskytnutím nedovolené státní podpory v rozporu s primárním právem Evropské unie, která nebyla oznámena Komisi, s tím, že ochrana hospodářské soutěže před poskytováním nedovolených podpor v rámci Evropské unie se vztahuje jak na podpory poskytované státem, tak i podpory poskytnuté z prostředků jiného subjektu, jednajícího na základě svěřených pravomocí. Dovodil tedy, že se může jednat jak o prostředky národní, regionální, obecní, tak i o prostředky veřejných bank, nadací apod. Z tohoto důvodu i podpora poskytnutá samosprávním územní jednotkou jako orgánem veřejné správy spadá pod režim státních podpor. Ochrana hospodářské soutěže pak stojí na principu oznámení zamýšleného poskytnutí státní podpory Komisi, která posoudí slučitelnost státní podpory se společným trhem. Podle judikatury SD EU nemají vnitrostátní soudy pravomoc prohlásit opatření státní podpory za slučitelné s čl. 87 odst. 2 nebo 3 Smlouvy o ES, resp. čl. 107 odst. 2 a 3 SFEU, úloha vnitrostátního soudu závisí na předmětném opatření podpory a na tom, zda bylo řádně oznámeno a schváleno Komisí. Vnitrostátní soudy jsou tedy oprávněny rozhodovat v řízeních o následcích porušení povinnosti oznámit státní podporu Komisi a poskytovat ochranu třetím osobám, Komise je oproti tomu oprávněna rozhodovat v řízení o slučitelnosti. Lze tedy dovodit, že *před tím, než vnitrostátní soud posoudí, zda došlo k porušení oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 SFEU, musí nejprve učinit závěr, zda lze poskytnuté finanční prostředky vůbec považovat za státní podporu či nikoli. K výkladu pojmu státní podpora je oprávněna jak Komise, tak soudy členských států*, jak opakovaně potvrdil ve svých rozhodnutích SD EU. Při testu, zda je určité opatření státní podporou, je nutné zkoumat *čtyři kumulativní prvky definované v článku 107 odst. 1 SFEU*, který stanoví obecnou definici pojmu státní podpora. Soud musí zjišťovat, zda opatření znamenalo *selektivní výhodu pro soutěžitele* (musí zvýhodňovat určité podniky, výrobu určitého zboží nebo poskytování určitých služeb), *zda bylo poskytnuto členským státem nebo ze státních zdrojů*, *zda toto opatření způsobilo narušení hospodářské soutěže, či zda má potenciál pro narušení hospodářské soutěže* a *zda jím byl ovlivněn obchod mezi členskými státy*. V případě, že opatření splňuje všechny čtyři kumulativní kritéria, představuje státní podporu, která je podle čl. 107 odst. 1 SFEU v zásadě zakázána. Dále pak Nejvyšší soud ČR konstatoval, že *státní podporu nepředstavují vyrovnávací platby za závazek veřejné služby*, jestliže jsou naplněny podmínky stanovené v Rámci Společenství pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za

závazek veřejné služby. Nejvyšší soud ČR dovedl, že pokud soud dospěje k závěru, že opatření nelze považovat za vyrovnávací platbu za závazek veřejné služby a lze na něj v kontextu posuzování kritérií poskytnutí zvýhodnění nahlížet jako na státní podporu, je třeba dále posoudit, zda na daný případ nedopadá některá z výjimek povinnosti oznámit záměr poskytnout veřejnou podporu podle článku 108 odst. 3 SFEU. Jak uvedl, vnitrostátní soud nemůže posuzovat, zda je poskytnuta státní podpora slučitelná s právem hospodářské soutěže, ale vnitrostátní soud se může a musí omezit na určení, zda opatření představují státní podporu a zda se na ně vztahuje povinnost pozastavení, tj. zda bylo nutné poskytnutí státní podpory oznamovat Komisi.

V dalším řízení u soudu prvního stupně žalobce v podání ze dne 30. 1. 2015 aktualizoval svá tvrzení, a to zejména v návaznosti na závazný právní názor vyjádřený v této věci v usnesení Nejvyššího soudu ČR č. j. 23 Cdo 1341/2012-162. Shrnl, že žalobce je akciovou společností provozující od r. 2007 zdravotnické zařízení Nemocnice Hořovice a je oprávněn k poskytování zdravotních služeb dle zákona č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách, a že žalovaný nejméně od 1. 1. 2008 vyplácí krajským nemocnicím, jejichž je jediným akcionářem, finanční podporu, a to investiční dotace na dodávky a stavební práce a neinvestiční dotace, zejména financování provozní činnosti a další finanční plnění, např. na financování dluhové služby. Žalobce pak rozvedl kumulativní znaky veřejné podpory, předně zda byly prostředky poskytnuty členským státem nebo ze státních prostředků, v tomto uzavírá, že se jedná o přímé zatížení rozpočtu samosprávného celku bezprostředními finančními plněními žalovaného ve prospěch krajských nemocnic. Pokud jde o to, zda prostředky byly poskytnuty selektivně, dovozuje, že se jedná o zvýhodnění, které by podnikatel v normálních tržních podmínkách neobdržel a musel by je hradit z vlastních prostředků. Proto v daném případě byla výhoda nepochybně žalovaným poskytnuta selektivně, neboť žalobce ani jiné soukromé osoby poskytující zdravotní služby na území Středočeského kraje obdobného charakteru jako krajské nemocnice nemají přístup k finanční podpoře ze strany žalovaného, zejména žalovaný žádným způsobem nenabízí krytí nebo kompenzaci ztrátových činností těchto soukromých subjektů a ani neposkytuje finanční podporu na investiční projekty těchto soukromých subjektů. Je tedy zřejmé, že finanční prostředky jsou žalovaným poskytovány selektivně, a to výhradně krajským nemocnicím. Splnění další podmínky, tedy že poskytnutí prostředků má potenciál narušit hospodářskou soutěž, dovozuje žalobce z toho, že stav žalobce a krajských nemocnic je nepochybně vztahem soutěžním a jakékoliv hospodářské výhody neoprávněně poskytnuté krajským nemocnicím poškozují žalobce, neboť tento musí svoji konkurenceschopnost udržovat a zvyšovat výlučně ze soukromých zdrojů. Dochází tedy k deformaci hospodářské soutěže. Upozornil na to, že existencí soutěžních podmínek v oblasti poskytování zdravotní péče se zabývá sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu, udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu, s tím, že judikatura SD EU konstatuje, že v členských státech, kde nemocnice a další poskytovatelé zdravotní péče nabízejí své služby za úplatu, kterou platí buď přímo, nebo jejich pojišťovny, což je případ České republiky, existuje mezi nemocnicemi při poskytování služeb zdravotní péče určitá míra hospodářské soutěže. Skutečnost, že zdravotní péči poskytuje veřejná nemocnice, v takovém případě nestačí k tomu, aby se tato činnost označila za nehospodářskou. Služby zdravotní péče, které pak poskytují soukromí lékaři, resp. soukromí poskytovatelé jako je žalobce za úplatu a na vlastní riziko, je nutno považovat za hospodářskou soutěž. K otázce, zda poskytnutí prostředků narušilo či ovlivnilo nebo bylo způsobilé narušit obchod mezi členskými státy EU, uvedl žalobce, že dané opatření přímo nemusí narušit obchod mezi členskými státy EU, ale postačí pouze existence hrozby takového narušení. Zde se vyžaduje, aby hrozba narušení byla reálná a podložená objektivními

předpoklady. Pokud opatření má pouze lokální účinky, potom zpravidla veřejnou podporu nezakládá – aby se o veřejnou podporu jednalo, musí dojít k možnosti dotčení obchodu mezi členskými státy EU. Na druhou stranu opatření podpory může narušit obchod i v případě, že se přijímající podnik sám nepodílí na přeshraničních činnostech. V takových případech se může domácí nabídka zachovat nebo zvýšit, což má za následek, že podniky se sídlem v jiných členských státech budou mít méně příležitostí nabízet v daném členském státě své služby. Dovedl tedy, že i v případě, že podnikatel vykonává pouze regionální omezenou činnost, není vliv na vnitřní trh vyloučen, jelikož podnikatel může díky poskytnutým finančním prostředkům své služby rozšířit a následkem toho jsou omezeny možnosti jiných podnikatelů nabízet své služby na území tohoto státu. Žalobce spatřuje splnění předpokladů pro dovození přeshraničního rozměru v dané věci především v tom, že krajské nemocnice představují hlavní poskytovatele zdravotní služeb v celém regionu středních Čech. Byť se jedná o region v centrální části členské země, nelze dovodit, že by jejich činnost měla výhradně místní povahu se zaměřením výhradně na místní obyvatele, tyto nemocnice poskytují zdravotní služby občanům ze širší geografické oblasti. Vedle občanů České republiky poskytují zdravotní služby i dalším občanům EU. Metropolitní oblast hlavního města Prahy a přilehlých středních Čech je potenciálně vhodným cílem pro zahraniční poskytovatele zdravotních služeb zaměřených jak na poskytování zdravotních služeb zde usazeným cizincům, tak občanům České republiky. Vyplácená podpora krajským nemocnicím má mj. za následek ztížení možnosti zahraničních subjektů schopných poskytovat zdravotní služby v regionu středních Čech, neboť žalovaným dotované zdravotní služby snižují potenciální rentabilitu zdravotních služeb poskytovaných zdravotními subjekty či dokonce případnou činnost zahraničních poskytovatelů na území Středočeského regionu zcela znemožňují. Další relevantní skutečností, v níž v dané věci spočívá přeshraniční prvek a aktuální ovlivnění obchodu mezi členskými státy, vyplývá z vlastnické struktury žalobce. Jediným akcionářem žalobce je společnost MEDISCAN a.s. a jediným akcionářem této společnosti je občan Řecké republiky. Dochází tedy ke zjevné deformaci hospodářské soutěže s přeshraničním prvkem, kdy investor z jiného členského státu EU je opatřením žalovaného bezprostředně postižen. Žalobce má tedy čtvrtou podmínku shora uvedené definice veřejné podpory aktuální nebo potenciální postižení obchodu mezi členskými státy EU rovněž za splněnou. Dále se pak žalobce zabýval otázkou naplnění nebo nenaplnění výjimek z notificačních povinností s tím, že dle něho žalovaný žádnou z výjimek notificačních povinností nenaplnil.

Ve své obraně shrnul žalovaný dosavadní průběh řízení a akcentoval závěry Nejvyššího soudu ČR, že v tomto řízení se jedná primárně o posouzení, zda se v případě podpor namítaných ze strany žalobce jednalo o protiprávní podporu, která měla být oznámena Komisi, jinými slovy vnitrostátní soud sice nemůže posuzovat, zda je poskytnuta veřejná podpora slučitelná s vnitřním trhem EU, ale může a musí se omezit na určení, zda opatření představuje veřejnou podporu a zda se na něj vztahuje povinnost pozastavení vyplývající z pozastavovací klauzule, tj. zda bylo nutné poskytnutí této podpory oznamovat Komisi. Nejvyšší soud ČR dále vyjádřil názor, že příslušný vnitrostátní soud je oprávněn rozhodnout o žalobě na zdržení se poskytování protiprávní podpory, ale před tím si musí učinit závěr, zdali napadená opatření představují veřejnou podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, tedy zda jsou kumulativně naplněny všechny její pojmové znaky. Nejvyšší soud ČR se v předmětné věci zaměřil pouze na správnost zastavení řízení soudy obou stupňů z důvodu absence podmínek řízení a neposuzoval žalobu meritorně, nicméně soud prvního stupně je vázán jeho právním názorem v tom směru, jak má být v dalším průběhu řízení postupováno, resp. z jakých hledisek by měla být žaloba soudem posouzena. Žalovaný dále namítal neurčitost předmětné žaloby, vyjádřil se k pojmu veřejné podpory s tím, že žalovaným

realizovaná opatření vůbec nenaplníují znaky veřejné podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Ohledně použití veřejných prostředků shrnul, že tento znak je naplněn, a to ve vztahu ke všem dotacím a jiným formám podpor poskytnutým z rozpočtu žalovaného. Pokud pak jde o zvýhodnění určitého podniku nebo odvětví, za podnik se v evropském soutěžním právu považuje každá entita vykonávající hospodářskou činnost a podléhající jednotnému řízení, a to bez ohledu na její právní formu nebo na způsob jejího financování; hospodářskou činností se přitom rozumí činnost, která spočívá v nabízení služeb a zboží na trhu, tj. taková činnost, jež může potenciálně založit konkurenční vztah s jinými soutěžiteli. Je proto třeba zkoumat, zda nemocnice vykonávají hospodářskou činnost a pokud ano, do jaké míry bude tato činnost ovlivněna poskytnutím podpory. V této souvislosti žalovaný konstatoval, že kvalifikace poskytování nemocniční zdravotní péče jako hospodářské činnosti ve výše uvedeném smyslu závisí především na úpravě systému zdravotní péče příslušného členského státu EU. S ohledem na skutečnost, že krajské nemocnice tvoří páteří síť nemocnic Středočeského kraje poskytující komplexní spektrum zdravotní péče bez ohledu na lukrativnost jednotlivých pracovišť, s ohledem na princip solidarity představovaný veřejným zdravotním pojištěním a s ohledem na princip stejné dostupnosti poskytovaných služeb pro všechny pojištěnce a jeho ústavněprávní ochrany je zřejmé, že krajské nemocnice nevykonávají hospodářskou činnost ve smyslu soutěžního práva a není je v tomto ohledu možné považovat za podniky. Pokud jde o zvýhodnění, lze za něj považovat jakoukoliv selektivní pomoc, jaké by se soutěžiteli běžně na trhu nedostalo. V praxi se postupně vžily dva koncepty, které by měly pomoci ke správnému posouzení otázky zvýhodnění, a to koncepce soukromého investora a soukromého věřitele. S jistou mírou zjednodušení jde v zásadě o to, zda se poskytovatel určité podpory, např. při poskytování úvěru nebo upisování cenných papírů, chová tak, jak by se choval kterýkoliv soukromý věřitel nebo investor na jeho místě. Žalobce v tomto ohledu nijak neprokázal, že by žalovaný tento princip porušil a omezil se na prosté a nijak nepodložené tvrzení o tom, že tomu tak bylo. Dalším znakem zvýhodnění je selektivita, tedy stav, kdy se zvýhodnění dostane pouze určitému podniku či určitému odvětví. Negativně vymezeno za zvýhodnění se nepovažují obecná opatření, která se týkají všech soutěžitelů. Právě takto ale bylo postupováno v posuzovaném případě, neboť finanční podporu obdrželi na svou činnost od žalovaného též jiní, zpravidla soukromí provozovatelé zdravotnických zařízení včetně žalobce. K tomu pak žalovaný předložil smlouvy mezi žalovaným a žalobcem o zajištění činností spojených s poskytováním zdravotní péče nehrazených z prostředků veřejného zdravotního pojištění. Pokud jde o narušení hospodářské soutěže, žalovaný dovozuje, že v rámci našeho zdravotnického systému není možné poskytování zdravotní péče nemocnicemi považovat za hospodářskou činnost a nelze na ně v tomto ohledu nahlížet jako na podniky. Je zřejmé, že nemůže dojít ani k potenciálnímu narušení hospodářské soutěže, a vzhledem k nikoli hospodářské charakteristice činnosti krajských nemocnic je proto nelze považovat za soutěžitele. Pokud jde o podmínku ovlivnění obchodu mezi členskými státy, vzhledem k tomu, že nemocnice nevykonávají hospodářskou činnost, není dle žalovaného pojmově možné, aby byl v daném případě jakkoliv ovlivněn obchod mezi členskými státy. Nicméně pro úplnost žalovaný uvádí, že ani v případě, že bylo možno činnost krajských nemocnic považovat ve shora popsaném smyslu za hospodářskou, nebyl obchod mezi členskými státy ovlivněn. Jde o podporu, která směřuje k podpoře činnosti spojené s určitou geografickou lokalitou a lze mít za to, že ostatní soutěžitelé nebudou takovou činnost považovat za natolik atraktivní, aby je přiměla tuto činnost taktéž vykonávat. Stejně lze předpokládat, že taková činnost není faktorem, který by mohl motivovat ekonomické rozhodování subjektů z ostatních členských států. Výše uvedené platí tím spíš, čím méně je daná činnost vykonávána v blízkosti hranic s dalším členským státem. V tomto směru odkázal na rozhodnutí Komise EN 257/2007 ze dne 27. 6. 2007, ve kterém Komise uvedla, že vzdálenost 50 km od hranic již vzhledem k dané činnosti vylučuje, že by obyvatelé vážili za podporovanou činností cestu

na území jiného členského státu. Všechny krajské nemocnice se nacházejí ve vzdálenosti větší než 50 km od hranic. S lokálním zaměřením činnosti dle Komise úzce souvisí též charakter její propagace. I lokálně orientovaná činnost by mohla globálně zaměřenou propagací vyvolat určitá ekonomická rozhodnutí. Nicméně žádná z předmětných nemocnic nemá kampaň cílící na obyvatele jiných členských států. Sama skutečnost uváděná žalobcem, že jediný akcionář žalobce je občanem jiného státu EU, k závěru o naplnění tohoto znaku vést nemůže. Pro opačný závěr svědčí jak poloha nemocnic, tak jejich koncepční zaměření. Žalovaný dále dovozuje, že nenaplnění znaků veřejné podpory, a to konkrétně znaků zvýhodnění, je dále potvrzeno tím, že nemocnice poskytují služby obecného hospodářského zájmu ve smyslu čl. 106 odst. 2 SFEU. S odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ČR žalovaný uvedl, že veřejnou podporu nepředstavují vyrovnávací platby za závazek veřejné služby poskytované za podmínek stanovených v příslušných aktech Komise. Podle rozhodnutí Komise o použití čl. 106 odst. 2 SFEU na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu ze dne 20. prosince 2011, je podpora nemocnic vyňata z oznamovací povinnosti Komisi bez ohledu na výši příslušné náhrady za předpokladu, že jsou splněny podmínky uvedené v tomto rozhodnutí. Rada Středočeského kraje usnesením č. 054-36/2014/Rk ze dne 24. 11. 2014 pověřila nemocnice službou obecného hospodářského zájmu, spočívající v zajišťování zdravotních služeb a činností s tím souvisejících na spádovém území Středočeského kraje. Na základě tohoto usnesení byly do konce r. 2014 uzavřeny mezi žalovaným jako objednavatelem a jednotlivými nemocnicemi jako poskytovateli zdravotních služeb smlouvy o poskytování služby obecného hospodářského zájmu. Vzhledem ke skutečnosti, že zdržovací návrh musí vždy směřovat proti konkrétnímu a trvajícimu zásahu, je zjevné, že po uzavření uvedených smluv o poskytování služeb obecného hospodářského zájmu poskytováním vyrovnávací platby nemocnicím ze strany žalovaného již k nedovolenému zásahu do práv žalobce ani docházet nemůže.

Na to reagoval žalobce podáním ze dne 4. 5. 2015, jímž doplnil žalobní tvrzení a požádal o změnu žaloby, čemuž bylo usnesením soudu při jednání, které se konalo dne 13. 5. 2015, vyhověno. Konkrétně žalobce podrobněji konkretizoval neoprávněnou veřejnou podporu jako 1) skupinu investičních dotací, o jejichž poskytnutí bylo žalovaným rozhodnuto přede dnem 1. 1. 2015, avšak dosud nebyly fakticky zcela vyplaceny a 2) skupinu neinvestičních dotací, o jejichž poskytnutí bylo žalovaným rozhodnuto po datu 1. 1. 2015 na základě smluv, avšak u nichž pověřovací akty poskytování služeb obecného hospodářského zájmu nesplňují podmínky definované právem Evropské unie. V dalších podáních pak účastníci dále rozvedli svou již shora nastíněnou argumentaci. Při jednání dne 13. 5. 2015 byl žalobce soudem též poučen dle § 118a odst. 3 o. s. ř. o tom, že dosud nenavrl důkazy potřebné k prokázání všech svých sporných tvrzení, a konkrétně pak toho, že jednáním žalovaného byl ovlivněn obchod mezi členskými státy EU, tedy důkazy o přeshraniční činnosti žalovaného, žalobce byl poučen i o následcích nesplnění této výzvy. Na to reagoval žalobce podáním ze dne 12. 6. 2015 s tím, že uvedl, že krajské nemocnice představují hlavní poskytovatele zdravotních služeb v celém regionu středních Čech. Tvoří základní síť zdravotnických zařízení, poskytující nezbytnou akutní i plánovanou zdravotní péči. Proto nelze tvrdit, že by jejich činnost měla výhradně místní povahu se zaměřením výhradně na místní obyvatele. Naopak poskytují zdravotní služby občanům ze širší geografické oblasti včetně metropolitní oblasti hlavního města Prahy. Poskytují zdravotní služby dalším občanům EU, kteří se usazují ve středočeském regionu nebo v Praze, případně se zde zdržují. O tom, že jsou poskytovány zdravotní služby též cizincům v těchto nemocnicích, dostatečně vypovídají statistiky vedené Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR (dále jen ÚZIS) a ze strany ÚZIS zveřejněné. K tomu pak žalobce předložil statistiky shora citované, ze kterých

vyplývá, že v r. 2013 vyhledalo lékařskou péči v nemocnicích všech resortů ČR celkem 94.357 cizinců, z tohoto počtu bylo 43.932 osob ze zemí EU a z tohoto počtu bylo ve Středočeském kraji ošetřeno 5.305 cizinců. Ze statistik za r. 2012 dále vyplývá, že hospitalizováno bylo v tomto roce v nemocnicích na území Středočeského kraje celkem 957 cizinců. I z ceníku krajských nemocnic je patrné, že s ošetřováním a službami pro cizince ve své činnosti počítají. Žalobce odmítl i námitku žalovaného, že přeshraniční prvek v daném případě není konstituován řeckou státní příslušností jediného akcionáře mateřské společnosti žalobce MEDISCAN a.s. Rentabilita investice uskutečněné příslušníkem jiného státu EU je zde bezprostředně ohrožována dotacemi vyplácenými žalovaným a je tak omezena možnost žalobce rozšiřovat nabídku jím poskytovaných zdravotních služeb za běžných tržních podmínek v jím provozované nemocnici v Hořovicích. Žalobce se znovu vyjádřil k naplnění znaků veřejné podpory ve vztahu k hospodářské činnosti, neboť nemocnice jsou činné na trhu poskytování zdravotních služeb i na komerční bázi, přičemž pouze část jejich služeb, byť větší, je hrazena z veřejného zdravotního pojištění, což odpovídá případu dle čl. 24 sdělení Komise 2012/C8/02. Neoddělil-li žalovaný, resp. krajské nemocnice, pro účely vyplácení veřejné podpory jasně konkrétním a veřejným aktem činnosti hospodářské od nehopodářských, nemůže se žalovaný bránit tvrzením, že poskytnuté dotace jsou podporou činnosti nehopodářské povahy, ostatně k oddělení této složky činnosti formálně ani materiálně nedošlo. Proto je třeba vycházet z toho, že jejich činnost je jako celek činností hospodářskou a spadá pod právní rámec veřejné podpory EU. Žalobce též předložil ceníky některých nemocnic, ze kterých vyplývá, že krajské nemocnice poskytují komerční a nadstandardní zdravotní služby též na odděleních a prostřednictvím přístrojů, na které čerpaly a čerpají od žalovaného investiční dotace. Žalovaný tak hradil a plánuje hradit krajským nemocnicím formou nevratných investičních dotací náklady na zázemí a vybavení, bez něhož by tyto pacienty hrazené zdravotní služby nebylo možné poskytovat. Jiní soutěžitelé včetně žalobce musí veškeré nezbytné investice uskutečnit z vlastních zdrojů, aby mohli přímo pacientům hrazené zdravotní služby sami poskytovat, oproti krajským nemocnicím jsou tedy znevýhodněni. Žalobce přitom nepopírá, že výjimečně dotace na některé činnosti nehrazené ze všeobecného zdravotního pojištění směřovaly i k jiným subjektům, než jsou krajské nemocnice, nicméně tyto neselektivně poskytnuté prostředky se týkaly pouze zlomku celkového objemu prostředků vyplacených žalobcem na dotacích především krajským nemocnicím.

K těmto žalobcem sděleným skutečnostem uvedl ještě žalovaný při jednání, které se konalo dne 1. 7. 2015, že v mezidobí došlo k vydání relevantního rozhodnutí Evropské komise ve věci skutkově i právně velmi podobné a založil rozhodnutí Evropské komise, označené jako Státní podpora č. SA37432 - Česká republika, financování veřejných nemocnic v Královéhradeckém kraji. Základní závěry Komise pak v této věci zní, že nejde o z důvodu nenaplnění znaku přeshraničního obchodu mezi členskými státy o veřejnou podporu. Navíc přidává Komise i alternativní závěr, že i v případě, pokud by se jednalo o veřejnou podporu, byla by tato veřejná podpora slučitelná s vnitřním trhem EU. Styčné body mezi případem posuzovaným Evropskou komisí a případem, jež je předmětem tohoto řízení, spatřuje žalovaný zejména v tom, že v obou případech je dána takřka totožná majetková struktura. I v posuzovaném případě je jediným akcionářem krajských nemocnic Zdravotnický holding Královéhradeckého kraje a.s., jehož jediným akcionářem je Královéhradecký kraj. V předmětném případě posuzovaném Komisí byla též obdobná výše poskytovaných prostředků v přibližné výši v průměru 45.000.000 Kč na jednu nemocnici a rok. Cílem poskytování finančních prostředků v obou případech je zajištění dostupné zdravotní péče v kraji, což, jak konstatovala Komise, je úkolem vyplývajícím ze samostatné působnosti

krajů. K tomu oponoval žalobce tím, že se jedná o jiný charakter sporu, neboť šlo zcela jednoznačně o financování zajištění lékařské pohotovostní služby.

Jak soud prvního stupně dále v odůvodnění svého rozsudku uvedl, z výpisu z obchodního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze, oddíl B vložka 753 soud zjistil, že žalobce NH Hospital a.s. má jediného akcionáře, a to společnost MEDISCAN a.s., z úplného výpisu z obchodního rejstříku této společnosti soud zjistil, že jediným akcionářem společnosti je pan Sotirios Zavalyanys, nar. 16. 9. 1965, bytem v Praze 5 – Stodůlky, Janského 2421/19. Dále z výpisu z obchodních rejstříků všech označených krajských nemocnic soud zjistil, že jejich jediným akcionářem je žalovaný. Další své dokazování soud zaměřil především na zjištění, zda žalovaným realizovaná opatření podpory naplňují (či nikoliv) obecné znaky veřejné podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU (tedy že opatření - finanční podpora - znamenalo selektivní výhodu pro soutěžitele, že bylo poskytnuto ze státních zdrojů, že toto opatření způsobilo narušení hospodářské soutěže či zda má tento potenciál a že jím byl ovlivněn obchod mezi členskými státy). Nebylo sporné, že žalovaný poskytuje předmětným nemocnicím finanční prostředky na jejich činnost, a to v různých formách, stejně tak žalovaný neoponoval žalobcově tvrzení, že předmětné prostředky byly nepochybně poskytnuty z veřejných zdrojů. Pokud jde o otázku, zda lze označit účastníky za soutěžitele na trhu poskytování zdravotní péče, byly pro soud (jak rozvedl v odůvodnění svého rozhodnutí) návodnými závěry, které učinila Komise ve věci Státní podpora č. SA.37432(2015/NN) - Česká republika, Financování nemocnic v Královéhradeckém kraji (dále jen „rozhodnutí“). Především soud konstatoval, že toto rozhodnutí se netýká lékařské pohotovostní služby, jak je běžně chápána a označována, jak tvrdí žalobce. Pokud je v rozhodnutí v bodech (16), (17), (18) tato terminologie použita, logickým výkladem textu nejde než dospět k závěru, že pohotovostními službami se zde myslí akutní lékařská péče, tedy taková, kdy pacient vyhledá nemocniční péči bez předběžného objednání, ať již s vážným, nebo banálním problémem, nikoliv pohotovostní (záchranná) služba v užším smyslu slova (emergency). Zde učinila Komise závěr, který soud zcela sdílí, totiž že poskytování takovýchto služeb je úkolem kterékoli veřejné nemocnice, bez ohledu na kvalitu jejího personálu či technického nebo jiného vybavení, a nemocnice a v zásadě ani pacient nemůže většinou ovlivnit, ve kterém zařízení budou tyto služby poskytnuty. Bude se jednat pravidelně o zařízení, kam to má pacient nejbližší. Lze souhlasit i s tím závěrem, že i v případě nemocnic ve Středočeském kraji (stejně jako v jiných krajích České republiky, neboť to vyplývá ze systému poskytování zdravotní péče v České republice) *kontrolu nad krajskými nemocnicemi vykonává výhradně kraj a primárním cílem těchto nemocnic není tvorba zisku, ale poskytování dostupné zdravotní péče ve všech oborech nezbytných pro obyvatele spádových oblastí jednotlivých nemocnic. Poskytování dostupné zdravotní péče obyvatelům kraje je třeba chápat jako úkol vyplývající ze samostatné působnosti kraje, která je svěřena všem krajům České republiky.* Soutěžiteli na trhu poskytování zdravotní péče jsou proto účastníci pouze v těch oblastech, které lze naplánovat a kde má pacient volbu zdravotnického zařízení, ve kterém mu bude léčení poskytnuto. S tím pak úzce souvisí otázka, zda v takto vymezené části poskytování zdravotních služeb může podpora ovlivnit obchod uvnitř EU. Protože ve vztahu k tomuto tvrzení žalobce nepředložil dostatečné důkazy, byl soudem poučen podle § 118a odst. 3 o. s. ř., jak uvedeno již shora. Ani po doplnění tvrzení a důkazů (zejména statistikami vedenými Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR, ceníky) nedospěl soud k tomu závěru, že by ve vztahu k podmínce „přeshraničního rozměru činnosti krajských nemocnic“ unesl žalobce své důkazní břemeno. K žalobcem tvrzené hrozbě narušení obchodu mezi členskými státy soud nedospěl k závěru, že by poskytnutí předmětných dotací mělo za následek zmenšení „příležitosti podniků“ usazených v jiných státech a tvrzení o tom, že poskytovatelé zdravotních služeb z jiných států jsou díky

předmětným dotacím odrazování od toho, aby pronikali na trh zdravotních služeb v regionu Středočeského kraje, je jen spekulací žalobce. Ani skutečnost, že předmětné nemocnice poskytují zdravotnické služby (zejména v ČR usazeným) cizincům v řádů stovek až tisíců (jak uvádí žalobce ze zveřejněných statistik UZIS), nedeformuje soutěžní vztahy v EU, neboť nepochybně i cizinci usazení v členských státech EU (popřípadě turisté) v případě potřeby vyhledají (převážně akutní) lékařskou pomoc v místě potřeby, což je logicky dáno velkou migrací obyvatel. Nebylo zjištěno, že by předmětné nemocnice poskytovaly služby takového rázu (v případě plánované zdravotní péče), za kterými by se cíleně sjížděli pacienti z celé EU, nebo alespoň ze sousedních států, a to např. z důvodu jejich proslulosti, výjimečné kvality nebo nízké ceny. V této souvislosti soud upozorňuje na bod (19) rozhodnutí, kde se výslovně uvádí: *Komise ve svých předchozích rozhodnutích dospěla k závěru, že podpora veřejným nemocnicím může ovlivňovat obchod uvnitř EU, pokud se jedná o nemocnice s mezinárodní pověstí poskytující vysoce specializované lékařské služby, nebo pokud se jedná o nemocnice umístěné v příhraničních regionech s častou mobilitou pacientů mezi členskými státy.*

Vzhledem ke shora uvedenému dospěl soud k závěru, že žalovaným realizovaná opatření podpory nenaplnují obecné znaky veřejné podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU (tedy že opatření - finanční podpora - znamenalo selektivní výhodu pro soutěžitele, že bylo poskytnuto ze státních zdrojů, že toto opatření způsobilo narušení hospodářské soutěže či zda má tento potenciál a že jím byl ovlivněn obchod mezi členskými státy), neboť nejsou dány kumulativně všechny vyjmenované definiční znaky veřejné podpory. Proto soudu nezbylo, než žalobu jako nedůvodnou zamítnout. V závěru svého rozhodnutí ještě soud prvního stupně výsledkem řízení a právní úpravou zejména advokátního tarifu odůvodnil svůj výrok o nákladech řízení.

Rozsudek napadl žalobce svým odvoláním, v němž vytkl soudu prvního stupně, že nepřihlédl k jím tvrzeným skutečnostem a označeným důkazům, že jeho rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci a že část jeho rozhodnutí je nepřezkoumatelná. Předně má odvolatel za to, že soud své rozhodnutí založil na nesprávném posouzení nenaplnění všech znaků veřejné podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, tedy zejména v tom, že soud dospěl k závěru, že v posuzovaném případě nebyl naplněn definiční znak veřejné podpory spočívající v ovlivnění obchodu mezi členskými státy, vedle toho ale soud nesprávně posoudil i znak veřejné podpory spočívající v možném narušení hospodářské soutěže, neboť se nezabýval v tomto směru argumenty žalobce. Soud prvního stupně v tomto zcela nepřiléhavě vycházel z rozhodnutí Komise ohledně posouzení financování nemocnic v Královéhradeckém kraji. Jak žalobce tvrdil a dokládal, krajské nemocnice jsou činné i na trhu poskytování zdravotních služeb na komerční bázi, jsou tedy soutěžitelé ve vztahu k žalobci a podpora jim poskytovaná představuje narušení hospodářské soutěže. V souvislosti s definičním znakem veřejné podpory spočívajícím v ovlivnění obchodu mezi členskými státy má žalobce rovněž za to, že rozhodnutí soudu v části ohledně nesplnění podmínky „přeshraničního rozměru činnosti krajských nemocnic“ je nepřezkoumatelné, neboť dle názoru odvolatele neobsahuje žádné odůvodnění závěrů, ke kterým soud v této souvislosti dospěl. Odvolatel připomenul, že k naplnění uvedeného znaku veřejné podpory postačuje již pouze existence hrozby narušení obchodu mezi státy EU a připomenul v tomto směru závěry rozsudku SD EU ve věci C-280/00 Altmark Trans. Podle odvolatele je nepochybně i zásadní vadou rozsudku, že se soud nezabýval tvrzením žalobce a jím označenými důkazy ohledně nesplnění podmínek výjimky pro vyrovnávací platbu za závazek veřejné služby. Navrhl závěrem, aby odvolací soud jím napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Na svých argumentech a závěrech setrval žalobce i v rámci učiněné repliky k podanému vyjádření žalovaného.

Žalovaný se v rámci svého stanoviska k odvolání podrobně vyjádřil k argumentaci odvolatele se závěrem, že soud prvního stupně veškeré argumenty obou stran ohledně (ne)naplnění znaků veřejné podpory náležitě posoudil a žalovaný se ztotožnil se závěrem soudu, že žalobcem napadená opatření žalovaného nenaplnují definiční znak veřejné podpory spočívající v „ovlivnění obchodu mezi členskými státy“. Správně přitom vycházel též z rozhodovací praxe Komise, zejména potom z rozhodnutí Komise ze dne 29. 4. 2015 ve věci „Státní podpora č. SA.37432 (2015/NN) - Česká republika Financování veřejných nemocnic v Královéhradeckém kraji“, jež též reflektuje žalobcem zmiňované rozhodnutí SD EU ve věci C-280/00 Altmark Trans. Z daného rozhodnutí stručně řečeno vyplývá, že veřejná podpora může mít vliv na obchod mezi členskými státy EU, i když příjemce takovéto podpory není přímo zapojen do přeshraničního obchodu, a to vzhledem k tomu, že poskytnutá podpora posiluje postavení takového podniku vůči jiným konkurenčním podnikům v rámci obchodu uvnitř EU. Zároveň s tím je však třeba uvést, že vliv na obchod mezi členskými státy nemůže být pouze hypotetický. Jinými slovy, na základě předvídatelných účinků daného opatření musí být určeno, proč opatření vůbec může ovlivnit obchod mezi členskými státy, jak vyplývá z rozhodnutí SD EU ve spojených věcech T-447/93, T-448/93 a T-449/93. Z rozhodnutí Komise ze dne 29. 4. 2015 správně soud dovodil, že pouze v oblasti poskytování tzv. plánovaných a preventivních zdravotních služeb mohou vznikat soutěžní vztahy žalobce a krajských nemocnic, a pokud do této oblasti směřují zkoumaná opatření žalovaného, nejsou s to ovlivnit obchod mezi členskými státy EU. Jak zdůraznil žalovaný, Komise v rámci své rozhodovací praxe dospěla k závěru, že podpora veřejných nemocnic, poskytujících plánované a preventivní zdravotní služby, může ovlivňovat obchod mezi členskými státy, jen pokud se jedná o nemocnice s mezinárodní pověstí, poskytující vysoce specializované lékařské služby, nebo nemocnice umístěné v příhraničních regionech s častou mobilitou pacientů mezi členskými státy. O tyto případy však zde u krajských nemocnic žalovaného nejde. K dalším námitkám odvolatele uvedl, že pokud soud uzavřel, že v posuzovaném případě nebyly naplněny znaky veřejné podpory, bylo již zcela bezpředmětné posuzovat možnost aplikace výjimky z pravidel pro poskytování veřejné podpory, jako je poskytování vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (poskytování služeb obecného hospodářského zájmu). Žalovaný navrhl, aby odvolací soud rozsudek jako věcně správný potvrdil.

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací, jenž s ohledem na čl. II bod 2. zákona č. 293/2013 Sb. postupoval dle občanského soudního řádu (zákon č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů), ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“), přezkoumal podle § 212 a násl. o. s. ř. k odvolání žalobce rozsudek soudu prvního stupně a dospěl k závěru, že toto odvolání není důvodné.

Předně je třeba uvést, že podle názoru odvolacího soudu měl soud prvního stupně pro své rozhodnutí učiněna skutková zjištění v potřebném rozsahu a odvolací soud z těchto zjištění soudu prvního stupně dále vycházel a pro stručnost na ně – jak je shora i s argumenty účastníků proto podrobněji uvedl – odkazuje, přičemž již zde lze také uvést, že se odvolací soud ztotožnil s výsledným právním hodnocením zjištěného skutkového stavu, pokud soud prvního stupně na základě skutkových zjištění dospěl k závěru, že vytýkané jednání žalovaného nenaplnuje znaky státní podpory podle čl. 107 odst. 1 SFEU.

Předmětem řízení jsou nároky na uložení povinnosti žalovanému zdržet se protiprávního jednání, které spočívá ve vyplácení finanční podpory (posléze specifikovaných investičních a neinvestičních dotací) krajským nemocnicím, jichž je žalovaný jediným akcionářem, s tím, že dle žalobce poskytování označených dotací je v rozporu s pravidly

poskytování státní podpory, jejíž pojmové znaky jsou vyjádřeny čl. 107 odst. 1 SFEU, dle něhož (není-li stanoveno smlouvami o ES jinak) *Podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem.*

Jak uvedl Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí ze dne 25. 6. 2014 č. j. 23 Cdo 1341/2012-162, ochrana hospodářské soutěže v souvislosti s poskytováním podpor státem či ze státních prostředků stojí na principu oznámení zamýšleného poskytnutí státní podpory Komisi, která posoudí slučitelnost státní podpory se společným trhem. Před poskytnutím zamýšlené státní podpory musí členský stát nejprve oznámit Komisi svůj záměr poskytnout nebo upravit podporu a vyčkat vyjádření Komise k zamýšlené podpoře. To upravuje čl. 108 odst. 3 SFEU, podle něhož musí být Komise včas informována o záměrech poskytnout nebo upravit podpory, aby mohla podat svá vyjádření. Má-li za to, že takový záměr není s ohledem na článek 107 slučitelný se společným trhem, zahájí neprodleně řízení podle odstavce 2. Dotyčný členský stát neprovede zamýšlená opatření, dokud Komise v tomto řízení nepřijme konečné rozhodnutí. K posuzování slučitelnosti státních podpor s právem ES, resp. unijním právem, je tedy příslušná pouze a výhradně Komise. Vnitrostátní soudy jsou však oprávněny rozhodovat v řízeních o následcích porušení povinnosti oznámení zamýšleného poskytnutí státní podpory Komisi a poskytovat ochranu třetím osobám; soud má pravomoc posuzovat v řízení, zda se jedná o státní podporu, zda na takovou státní podporu dopadá některá z výjimek, tj. zda je takovou státní podporu nutné před jejím poskytnutím oznamovat. Pokud dospěje k závěru, že došlo k porušení oznamovací povinnosti, je soud povinen chránit práva třetích osob, která byla řádným neoznámením dotčena; jestliže dospěje k závěru, že se nejedná o státní podporu či že nebylo nutné takovou podporu oznamovat, soud žalobu, opírající se o tvrzené porušení pravidel pro poskytnutí státní podpory, zamítne.

V označeném rozhodnutí Nejvyšší soud ČR zdůraznil, že před tím, než vnitrostátní soud posoudí, zda došlo k porušení oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 SFEU, musí nejprve učinit závěr, zda lze poskytnuté finanční prostředky vůbec považovat za státní podporu či nikoli, přičemž při testu, zda je určité opatření státní podporou, je nutné zkoumat čtyři kumulativní znaky definované v čl. 107 odst. 1 SFEU, který stanoví obecnou definici pojmu státní podpora. Soud musí zjišťovat, zda opatření znamenalo selektivní výhodu pro soutěžitele (musí zvýhodňovat určité podniky, výrobu určitého zboží nebo poskytování určitých služeb), zda bylo poskytnuto členským státem nebo ze státních zdrojů, zda toto opatření způsobilo narušení hospodářské soutěže či zda má potenciál pro narušení hospodářské soutěže a zda jím byl ovlivněn obchod mezi členskými státy. Pokud by soud dospěl k závěru, že opatření splňuje všechna čtyři kumulativní kritéria a představuje tedy státní podporu, která je podle čl. 107 odst. 1 SFEU v zásadě zakázána, musí se ještě zabývat tím, zda na daný případ nedopadá některá z výjimek povinnosti oznámit záměr poskytnout veřejnou podporu podle čl. 108 odst. 3 SFEU. Platí dále, že státní podporu nepředstavují vyrovnávací platby za závazek veřejné služby, jestliže jsou naplněny podmínky stanovené v Rámci Společenství pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (2005/C 297/04). Tento rámec stanovuje čtyři základní kritéria, formulovaná již v rozsudku Soudního dvora ve věci C – 280/00 Altmark Trans, při jejichž naplnění je nutné dospět k závěru, že vyrovnávací platba za veřejnou službu nepředstavuje státní podporu a články 107 a 108 SFEU se nepoužijí.

Z uvedeného je zřejmé, že soud prvního stupně postupoval zcela správně, pokud předně posuzoval, zda v případě poskytovaných podpor žalovaného (žalobcem označených

dotací) jde o státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, tj. zda jsou kumulativně naplněny všechny čtyři znaky takové podpory. Ve shodě se soudem prvního stupně pak odvolací soud má za to, že pro uvedené podpory žalovaného schází nezbytný znak ovlivnění obchodu mezi členskými státy a o státní podporu proto nejde.

Nelze vytknout soudu prvního stupně jako pochybení, pokud se i při výkladu znaku ovlivnění obchodu mezi členskými státy přidržel závěrů, vyjádřených v rozhodnutí Komise ve věci: Státní podpora č. SA.37432 (2015/NN) – Česká republika, Financování veřejných nemocnic v Královéhradeckém kraji, ze dne 29. 4. 2015, odvolací soud z tohoto rozhodnutí, jež i pro tuto věc případně vymezuje výklad tohoto znaku státní podpory (srovnej část 3.1, zejména odstavce 11 a násl.), také vycházel, proto se s posouzením soudu prvního stupně ztotožnil a pro stručnost v tomto na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně zcela odkazuje.

Z uvedeného rozhodnutí Komise je na místě zdůraznit, že v té části poskytování zdravotních služeb, v níž má pacient možnost volby a lze tak dovodit soutěžní vztahy žalobce a krajských nemocnic („plánované/preventivní zdravotní služby“), podpora krajských nemocnic může ovlivňovat obchod mezi členskými státy, jen pokud se jedná o nemocnice s mezinárodní pověstí poskytující vysoce specializované lékařské služby nebo nemocnice umístěné v příhraničních regionech s častou mobilitou pacientů mezi členskými státy. Takové zjištění však soud prvního stupně k nemocnicím žalovaného neučinil a ani žalobce (přes poučení dle § 118a odst. 3 o. s. ř.) netvrdil a neprokázal. V tomto směru je tak podstatné, že působnost krajských nemocnic je výlučně lokální pro pacienty ze spádových oblastí tuzemska, není tím nijak ohrožena či dotčena nabídka služeb obdobných zdravotnických zařízení na území dalších členských států a ani jejich možnost nabízet služby v tuzemsku, resp. pro tuzemské pacienty. Opatření žalovaného (poskytované dotace krajským nemocnicím) tak mají čistě místní dopad. Uvedený závěr koresponduje i se závěry SD EU, vyjádřenými v rozhodnutí ve věci C-280/00 Altmark Trans (srovnej zejm. odstavce 74 a násl.) a požadavkem nikoli jen hypotetického ovlivnění obchodu mezi členskými státy. To, že by nyní či v budoucnu opatření žalovaného mohlo ovlivnit obchod mezi členskými státy, zůstalo v argumentaci žalobce jen spekulací bez opory v realitě a zjištěních soudu. Pro úplnost lze také odkázat na v mezidobí vydané *Sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie* č. 2016/C 262/01, publik. 19. 7. 2016 v Úředním věstníku EU (srovnej část 6. 3., mj. bod 197. písm. c/).

Odvolací soud uzavírá, že žalobcem označené dotace krajským nemocnicím jsou bez významu pro obchod mezi členskými státy EU vzhledem jen k místnímu určení poskytovaných služeb krajských nemocnic (tj. pro pacienty ze spádových oblastí), přičemž (jak uvedla Komise v obdobném případě v rozhodnutí shora uvedeném) nelze rozumně předpokládat větší než okrajový jejich dopad na přeshraniční investice a usazování mezi členskými státy. Za stavu, kdy není dán jeden ze znaků státní podpory dle čl. 107 odst. 1 SFEU a nejde v případě označených dotací tedy o státní podporu, nedopadala na žalovaného povinnost učinit oznámení podle čl. 108 odst. 3 SFEU. Je proto i nadbytečné zabývat se dále jak otázkou naplnění dalších znaků státní podpory, tak i výjimkami z povinnosti učinit oznámení Komisi.

Pokud tedy soud prvního stupně žalobu zamítl, pak nepochybil a odvolací soud jeho rozhodnutí dle § 219 o. s. ř. jako věcně správné potvrdil, včetně výroku o nákladech řízení II., jenž odpovídá § 137, 142 odst. 1 o. s. ř., a co do výše – jak v rozsudku rozvedeno – úpravě advokátního tarifu, vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Podle výsledku řízení (§ 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o. s. ř.) a podle § 137 o. s. ř. bylo rozhodnuto o nákladech odvolacího řízení a v něm zcela úspěšnému žalovanému byla podle § 9 odst. 1, § 11 odst. 1 a § 13 odst. 3 advokátního tarifu za 2 úkony právní služby zástupce (podání soudu a účast u jednání) po 1.500 Kč spolu s paušálními náhradami a DPH (756 Kč) přiznána jejich náhrada ve výši řízení 4.356 Kč. Platební místo náhrady nákladů řízení je určeno podle § 149 o. s. ř.

Poučení: Dovolání proti tomuto rozhodnutí lze podat za podmínek § 237 o. s. ř. ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat jeho splnění v exekučním řízení.

V Praze dne 28. července 2016

JUDr. Jiří M a c e k v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Romana Milerská